

Rinze Ijbema - Psalm 139: 23-24

[1] Wat is jouw verhaal? Als je een kindje krijgt, dan kun je zo blij zijn dat je alles wilt onthouden. De eerste kreet, de eerste blik, de eerste keer dat je het in je armen houdt. 'Kijk, die vingertjes,' zeg je tegen elkaar, en: 'Zie je hoe z'n ogen op jou lijken?' 'Ja, maar die wangetjes, dat ben jij.' En je maakt foto's bij de vleet en je laat haar aan iedereen zien, familie en vrienden. Want iedereen heeft door: hier begint het verhaal van een nieuw leven en alles wat je ziet en voelt is de moeite waard om onthouden te worden, om doorverteld te worden. Hier begint het verhaal van een nieuw mens, en eigenlijk was het al negen maanden eerder begonnen, dit sprookje, dit verhaal. Het begin van hun verhaal, met vandaag het hoofdstuk 'je doop.'

[2] Een week geleden vroeg ik je in de preek om telkens als het in de kerk of in de Bijbel over 'kennis' gaat eens aan 'verhaal' te denken. Ik vroeg dat expres, omdat 'kennis' soms zomaar iets afstandelijks heeft. 'Ik ken jou,' wat zegt dat nou? 'Ik ken God,' ja, en dan? Maar het gaat hier over het verhaal van jouw leven, dat wat jij zegt en doet en bent, zoals je het aan een ander zou vertellen. Het is het verhaal van je ouders en van je opvoeding, van de mooie herinneringen en van je verdriet, het hoort er allemaal bij. En dat verhaal van jou en van je familie, dat is weer verweven met allemaal grotere verhalen: voor Nederlanders bij voorbeeld het verhaal van Nederland, van Gouden Eeuw en bezetting en bevrijding. En in de kerk is jouw verhaal verweven met de grotere verhalen van de geschiedenis die God met mensen heeft gehad.

[3] Als je de Bijbel leest, kan dat idee je helpen om de Bijbel dichterbij te brengen. Natuurlijk zijn het verhalen van lang geleden, tweeduizend jaar, vierduizend jaar. Maar het gaat over ons. Wij zijn de mensen, door God gemaakt. Wij zijn door God bevrijd uit de hel van Egypte. Onze koning David schreef zijn Psalmen – voor ons en over ons. Daarom kun je die Bijbel nu nog lezen. Daarom moet je niet gek opkijken als je vandaag zo'n oude Psalm leest en die je raakt. Verhalen, verhalen. Waarom vieren Nederlanders de Bevrijding? Nou, omdat de Canadezen de Duitsers verjoegen. Ja, maar dieper: omdat we geschapen zijn om vrij te zijn. Daarom blijven we dat verhaal vertellen. Waarom is het mooi om je kind te kunnen vertellen: 'Ik weet nog van toen jij geboren werd?' Nou, omdat het jouw kind is. Ja, maar dieper: omdat dit kind door God gekend is. Alles wat er ooit is gebeurd is zo gebeurd, dat jij nu jouw unieke plek mag hebben. Jouw verhaal in het grote verhaal.

[4] 'Doorgrond mij, God, en ken mijn hart.' De afgelopen weken was er veel in het nieuws over pesten op het werk. Hoe sommige mensen daar last van hebben, en hoe dat hun leven vergalt. Ik ga je vertellen wat de meest effectieve manier van pesten is. Als je iemand echt ziek wilt maken, moet je haar negeren. Niet reageren op wat ze zegt, haar niet voorzien van de informatie die ze nodig heeft, net doen of ze er niet is. Ik ga er van uit dat je begrijpt dat dit geen advies is, dat je dit moet gaan doen. Integendeel. Als je bij jezelf merkt dat je iemand op je werk of op je school bewust of onbewust zo buitensluit, dan moet je jezelf een klap geven en je gedrag acuut veranderen. Het punt is dit: als mens wil je dat mensen je zien en dat ze je eerlijk zien.

[5] Je bent pas mens als je gekend wordt. Een baby heeft het vanaf het begin nodig: bevestiging van z'n bestaan. Dat is letterlijk het geval. Negeer een kindje, en het verwelkt. Geef het aandacht, en het bloeit op, z'n hersenen gaan zich ontplooien, de eerste kleine stapjes op weg naar volwassenheid. Wij leven in relaties en wij leven van relaties. 'Doorgrond mij en ken mijn hart.' Zie mij staan, zoals ik ben. Nu is dat elkaar kennen in relaties een kwetsbaar ding. Je merkt zomaar dat je tegenover andere mensen sommige dingen liever verbergt. Ze moeten maar beter niet alles van je weten. Dan bouw je een muurtje om een deel van je hart en dan kan ik alleen maar bidden dat je toch een paar vrienden hebt die achter het muurtje mogen kijken.

[6] Nu wil ik de stap naar God maken, maar ik doe dat aarzelend. Ik geloof niet dat het zo is, dat God het gat opvult, van dat je droomt van iemand die jou helemaal kent, maar dat mensen niet te vertrouwen zijn, en dat je de vacature dan maar invult met een gefantaseerd wezen, dat je 'god' noemt. Ik geloof dat het verhaal ergens anders begint. Stel je voor dat het waar is, dat het leven zin heeft. Stel je voor dat het waar is, dat de geschiedenis van de aarde en van ons een verhaal is met een begin, een midden en een doel. En stel je voor dat er iemand is, God, die wil dat wij er zijn, die weet waar we vandaan komen en, het allermooiste, die zo zijn ideeën heeft over waar we met z'n allen naar toe gaan – en dat dat mooie ideeën zijn.

[7] Als ik een mens ben zoals ik ben en als er een God is die dan zo is, dan wil ik die God leren kennen, maar meer nog: dan wil ik door die God gekend worden. 'Doorgrond mij, God, en ken mijn hart.' Als ik gemaakt ben zoals ik ben, iemand die de pijn kent van dat ze je niet zien staan, iemand die het pure geluk kent van dat je elkaar werkelijk begrijpt; en als er een God is die mij zo heeft bedacht en die weet welke kant ik op moet; dan wil ik dat die God mij kent. En dit is de boodschap van Psalm 139: deze God kent jou. Lees die Psalm thuis nog maar eens door, voor jezelf of voor een ander. En vul dan steeds jouw naam of die van je vriend in, elke keer als David 'ik' zegt of 'mij.' Er is een God. Hij kent jou. Jou.

[8] En Hij weet wat je kwelt. ‘Doorgrond mij, God, en ken mijn hart, peil mij, weet wat mij kwelt.’ Die donkere toets zat al eerder in het verhaal van deze Psalm. Vers 11: ‘Al zei ik: ‘Laat het duister mij opslokken, het licht om mij heen veranderen in nacht.’ Of al eerder in vers 8: ‘Klom ik op naar de hemel – u tref ik daar aan, lag ik neer in het dodenrijk – u bent daar.’ De dingen die je niet deelt op Facebook, zorg nu dat je die wel deelt met God (en niet alleen met God, maar ook met je echte vrienden, maar dat terzijde). Ik noemde al even, als je je eigen levensverhaal nagaat, dan kom je mooie herinneringen tegen, en je komt pijn tegen. Er zijn levensloopadviseurs en/of religies die je adviseren dat te ontkennen. Het christelijk geloof heeft altijd voor eerlijkheid gekozen. Er zijn zwarte bladzijden en ook als je niet precies weet wat je er mee moet, je wilt dat God ze ziet.

[9] Maar als we het over de schaduwkanten van je leven hebben, oké, maar moet je het dan ook over ‘vijanden’ hebben? Mijn eigen ervaring met bijbellezen is dat ik veel herken (als het gaat over geluk en verdriet en zonde en liefde), maar dat eeuwige benoemen van vijanden in de Psalmen? Soms denk ik: ‘Ik kan er niks mee.’ Ook weer in deze Psalm. Vers 19: ‘God, breng de zondaars om, - weg uit mijn ogen, jullie die bloed vergieten –’ Mijn ergernis (en ik kan natuurlijk niet voor jou spreken) komt voort uit twee kanten van dezelfde medaille. Aan de ene kant: ik wil juist graag geloven dat iedereen aardig is, en dat rotte streken voortkomen uit de omstandigheden (moeilijke jeugd ofzo); aan de andere kant: ik wil ook graag dat iedereen mij aardig vindt en dat niemand denkt dat ik hun vijand ben.

Het kan natuurlijk zijn dat ik mij beide keren vergis. Het kan zijn dat er mensen zijn die niet alleen maar slachtoffer van de omstandigheden zijn, maar die bij vol bewustzijn kiezen om het blik met Zyklon B leeg te kiepen in de gaskamer, om de vingers van een drenkeling die zich vastklampt aan je boot los te wrikken, om weg te kijken van ogen die vragen gezien te worden - en het kan zijn dat ik dat ben, de dader. Het feit dat een David concrete vijanden had en ik niet, betekent niet dat vijandschap niet bestaat. Maar laten we het dan bij de naam noemen: er zijn neigingen en keuzes en daden die mensen kapot maken en er zijn daden en keuzes en dromen die mensen heel maken. En God wil mensen heel maken. **[10]**

Het kan zijn dat je als brave kerkganger de indruk hebt dat christen zijn een kwestie is van bepaalde keuzes en van een bepaald gedrag. Een soort van slagroom op de cake, een zondags extraatje op je leven. Het kan zijn dat je als brave niet-kerkganger het idee hebt dat geloven een kwestie is van bepaalde vage rituelen doen, naar de kerk gaan en bidden. En voor de rest gaan ze

schijnheilig hun gang, die gelovigen. Ik zeg hier dat ik het vermoeden heb dat het verhaal van de Bijbel je vooral wil vertellen wat het eigenlijk is om echt mens te zijn. En dat God wil dat je dat bent, echt mens, heel mens, gaaf mens. De 'vijand' is dan niet iemand aan wie ik toevallig een hekel heb. De vijand is alles en iedereen die bewust of onbewust kapot maakt, mensen kapot maakt, relaties kapot maakt, de schepping kapot maakt. Wat wil God? Dat je mens bent. Echt, heel, gaaf.

[11] 'Doorgrond mij, God, en ken mijn hart, peil mij, weet wat mij kwelt, zie of ik geen verkeerde weg ga, en leid mij over de weg die eeuwig is.' Twee wegen. Eerst de tweede: de eeuwige weg. Er is wat voor te zeggen om het Bijbelwoord 'eeuwig' te vertalen met '2.0.' **[12]** Bij 'eeuwig' denk je zomaar aan iets onbestemds, iets tijdloos', maar dan ook karakterloos'. Gezien de Bijbel gaat het om de toekomst van deze wereld en van deze mensen. Gezien de Bijbel is deze wereld en zijn deze mensen de moeite waard. Vanuit God gezien: Hij zou er zijn eigen leven voor geven, om het verhaal van de aarde en van jou en mij een vervolg te geven. Maar waar deel twee van een film vaak tegenvalt, moet deel twee van de geschiedenis een 2.0 worden: nog beter dan deel één. En deel twee is op Golgotha begonnen.

Als je God vraagt om jou te leiden over de weg die eeuwig is, dan is dat wat je vraagt. Daarmee is duidelijk dat het verschil tussen de verkeerde weg en de eeuwige weg niet een kwestie is van alleen maar de juiste standpunten hebben, over de politiek of over de maatschappij. Daar loopt de scheidslijn niet. Je komt christenen tegen bij het CDA en de CU, maar ook bij de SP en de VVD. De één is niet automatisch goed, de ander niet automatisch fout. Het gaat ook niet alleen maar om de dingen die je doet. Ook daar loopt de scheidslijn niet. Je komt christenen tegen die alles opgeven om ontwikkelingswerk te doen in Azië, en je komt ze tegen in de directiekamers van multinationals. De één is niet automatisch goed, de ander niet automatisch fout.

Het gaat om een weg, een weg die eeuwig is, de weg in de richting van het echte hele gave leven, voor jou en voor de wereld. En dat jij de eerste stap zet, vandaag, opnieuw. Daar gaat het om, bij een weg: de richting die je gaat en de volgende stap die je zet. **[13]** Vandaag zet ik een stap in de goede richting. Ik hoop voor je, dat je dat ontspanning geeft. Want als je een keer verkeerd hebt gekozen, betekent dat niet dat je de weg per definitie kwijt bent. Je hoeft alleen maar een stap in de goede richting te zetten. En dat kan elke dag opnieuw. Echt waar? Echt waar. Ik hoop voor je, dat je dat ontspanning geeft. Juist wanneer je niet precies weet wat je onderweg allemaal gaat meemaken. Wat er ook gebeurt, altijd nodigt God je uit een stap in zijn richting te zetten. Jouw weg loopt niet dood. Zelfs als je sterft, slaat God een bladzij om en leest verder.

Waarom loopt je weg niet dood? Omdat, letterlijk, de weg van Jezus op Golgotha wel doodliep. Maar dat verhaal ken je. En het einde ervan. Het einde? 'Wordt vervolgd,' zei God over zijn leven. Dus jouw levensverhaal ook. Gefeliciteerd.

[14] We willen de komende weken in de kerkdiensten aandacht geven aan hoe je als gelovige het evangelie van Jezus door kunt geven. We willen graag benadrukken dat je daarvoor geen gekke dingen hoeft te verzinnen, maar dicht bij huis kunt beginnen, waar je woont, in de Oosterparkwijk of binnen de diepenring, in Meerstad of in de Korrewegwijk. We zijn als kerk gecharmeerd van de benadering die 'Total Church' heet. De term is geleend van het geniale Nederlandse concept van totaalvoetbal in de jaren zeventig. **[15]** Totaal kerk-zijn is dan dat gelovigen als gewone mensen in het gewone leven hun gewone dingen doen, maar dan met het evangelie in je hart en in je vingers. En dat idee is dan anders dan dat je denkt dat christen-zijn iets is van bijzondere rituelen op bijzondere tijden, dat het gewone leven niet raakt.

Ik denk dat Total Church iets onder woorden brengt wat veel kerken en gelovigen al lang in hun systeem hebben zitten, maar wat nu eens scherp wordt weergegeven. Ik denk ook dat Total Church-zijn begint met Total-Christian zijn. **[16]** Ik denk dat, omdat Jezus Christus zijn leven met ons heeft gedeeld. God heeft niet een Ikea-handleiding voor de juiste manier van leven op aarde gedropt. God heeft niet een plek of een tijd aangewezen, dat als je daar bent, dat je naar de hemel mag ofzo. God is mens geworden en heeft zich in het levensverhaal van die ene mens aan de verhalen van alle mensen verbonden. God werd mens en was een baby, als één van ons. God werd mens en groeide op, en heiligde jouw puberteit. God werd mens en was een zoon, een broer, een vriend. Daarmee eigende God zich opnieuw de gewone levens toe van gewone mensen die gewone dingen doen. **[17]** Heel je leven. Daarmee maakt Hij dat gewone leven van je heilig, heel en gaaf.

[18] En nu ga jij jouw levensverhaal verweven met dat van de mensen om je heen. Daar hoef je niks bijzonders voor te doen, dat is al zo. En via al die verbanden en al die connecties gaat de elektriciteit van Gods Geest de wereld door. En hier begint het: dat jij God ontdekt in heel je leven, dat je ontdekt dat Hij jou echt mens maakt en dat jij zo'n mens mag zijn voor mensen om je heen. Stapje voor stapje.

Amen.

1. Jouw verhaal: kun je een grafiekje maken van hoe belangrijk geloven voor je was, gedurende je leven? Waar zijn de pieken en waar zijn de dalen?
2. Hoe ervaar je het, dat God je wil kennen?
3. In welke contacten in de komende week kun je iets van je echte mens/kind van God-zijn laten zien?